SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CII. No. 4. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JANUARY 10, 1995. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 10-го СІЧНЯ 1995 Ч. 4. РІК CII.

К. МОРОЗОВ ОСТЕРІГАЄ

Джерзі Сіті, Н. Дж. — У щоденнику „Ню Йорк Таймс" з 5-го січня, появилася на редакційній сторінці довша стаття колишнього міністра оборони України, а тепер часово викладача в Гарвардському університеті, ген. Костянтина Морозова, під промовистим заголовком „Кліщі імперії". У ній автор розглядає теперішній стан війни у Чечні і підкреслює свою симпатію для чеченців, а з тим рівночасно занепокоєння майбутнім України. Він стверджує, що для Росії „двоїчна" політика є вже довго традицією і була такою також за часів совєтського режиму, на що дає ряд прикладів.

І тепер, пише К. Морозов, Боріс Єльцин з успіхом находить вибачливість і вичікування західних держав у своїй політиці оборони інтересів при помочі військ не лише в Росії, але й в інших сусідніх державах. Теперішній приклад з Чечнею є тільки доказом, що Росія має амбіції здобути силу колишнього СССР, не зважаючи на те, що Росія була лише одною із 15-ти республік і, як Україна, „одною із рівних". Коли однак попередні провідники Росії старалися свої акції приховати перед світом, тепер агресія в Чечні відбувається „явно-славно", бо Росія знає, що має в ЗСА вирозумілого і мовчазного партнера, який уважає, що справа Чечні це внутрішня проблема Росії.

Але автор статті ставить одверто питання чи це справді внутрішня справа Росії, чи явна агресія. К. Мороз вияснює, що він хвилюється тим питанням з уваги на свою батьківщину — Україну, яка мусить спілкуватися з Росією не лише як з сусідом, але як зі „сильним братом" подібно як усі народи, що підпадали раніше під СССР. Такою уважає себе Росія і здобула собі вже тихе визнання такої ролі серед західних держав. В дотеперішніх нарадах міжнародного порядку саме західні держави визнали, що Україна лежить у сферах впливу Росії, а як довго так є, Росія має „зелене світло" відновляти свою імперію.

Все це загрожує і підважує процес демократизації України, хоча здається, що західні держави не є зацікавлені в який спосіб цей процес проходить в колишніх республіках СССР. І хоч Чечня є частиною Російської Федерації і ніхто не надіється на поміч для неї від ООН, але вона є демократичною. Тому доля Чечні непокоїть К. Морозова як українця, хоча Україна не є частиною федерації, а Верховна Рада постановила приступити до СНД тільки тоді, коли буде гарантія політичного суверенітету. Досі Україна виказала свою стійкість, але все ж потребує від Заходу признання дипломатичного, морального і економічного для свого демократичного майбутнього. Саме із сильною демократичною Україною можна запобігти новій російській імперії. Але коли російські зазіхання, так як це сталося в Молдові, Грузії, а тепер в Чечні, будуть далі проходити безкарно, в Україні може створитися дуже небезпечна ситуація. Такий вогонь не сміє запалитися, а він вже димить на границях України, — закінчує свою статтю К. Морозов.

Помер Б. Солук

Джерзі Сіті, Н.Дж. — З Каліфорнії повідомили, що там 11-го грудня 1994 року помер відомий український фільмар Богдан Солук. Він родом зі Стрільбич, Самбірського повіту, Львівської області, де побачив світ 2-го липня 1922 року. Був активним членом української громади у Лос Анджелесі і та багато часу і праці присвячував своїй церкві.

Похоронні відправи відбулися у понеділок, 9-го січня 1995 року, в українській католицькій церкві Рождества Пречистої Діви Марії у Лос Анджелесі. Тлінні останки будуть перевезені на вічний спочинок до Вашінгтону у мавзолей Сідар Гилл 12-го січня 1995 року. Похоронні відправи відбудуться в українському крайовому соборі Пресвятої Богородиці, 4250 Harewood Rd. N. E., Washington, D. C. Залишив у глибокому смутку синів Юрія та Любомира з родинами і дальшу рідню.

СИМФЕРОПІЛЬ. — Увечері, 16-го грудня, з гарнізону Перевальне до міста прибуло вісім бронетранспортерів і міліція здійснила широкомаштабну операцію для затримки злочинців із осіб без певного місця проживання. Згідно з повідомленням начальника Управління внутрішніх справ автономії генерал-майора Віталія Кириченка, до півночі було затримано 10 осіб і розкрито один злочин.

УРЯД УКРАЇНИ СПРОСТОВУЄ ДЕЗІНФОРМАЦІЮ

Київ (Р. Р.). — Тут у середу, 4-го січня, Міністерство Закордонних Справ України спростувало повідомлення російських засобів масової інформації про те, що контррозвідка Джохара Дудаєва арештувала 50-ох українських добровольців і розстріляла велику групу бійців, що прибули з України. Такої інформації Міністерство Закордонних Справ України не отримало і повідомлення російських журналістів уважає черговою дезінформацією. У штаб-квартирі Конгресу Українських Націоналістів повідомили, що тільки двоє громадян України перебуває в Ічкерії з метою надання гуманітарної допомоги постраждалим.

В усіх областях України та в Автономній Республіці Крим зусиллями організацій УРП, Руху, КУН, УДП та інших організацій демократичного спрямування зібрано і далі збираються пожертви та ліки для допомоги населенню Чечні.

Міністерство Економіки та Фінансів України також організує висилку до Чечні великого транспорту ліків, харчів, одягу та інших найнеобхідніших товарів. Паралельно зі збором пожертв, в усіх областях України збираються також підписи під зверненням до ООН на підтримку чеченського народу. Голова Товариства „Просвіта" Павло Мовчан вважає, що гуманітарна допомога Чечні від громадських організацій є недостатньою. Чечні потрібна допомога на державному рівні.

Українське Товариство „Просвіта" у зверненні до Президента України Леоніда Кучми вимагає припинити процес ядерного роззброєння України з огляду на події у Чеченській Республіці — Ічкерії. На думку керівників „Просвіти", Україна має зробити рішучі кроки для зміцнення обороноздатності та втримання Збройних Сил на належному рівні. У відкритому листі до Л. Кучми пропонується також вжити рішучих кроків „для інтеграції України в систему Європейської безпеки". Автори листа зазначають, що чеченські події не є внутрішньою справою „молодої російської демократії" і вимагають втручання інших держав, „потрібні рішучі дії усієї світової громадськості, аби припинити агресію Росії проти Чечні". У листі засуджується вичікувальне становище українського парламенту і Президента, коли винищується чеченський народ. „Не треба забувати, що наступною тут може бути наша держава", — пишуть автори листа.

Подібну заяву оприлюднив також Конгрес Українських Націоналістів, який пропонує, щоб Україна вийшла із СНД та встановила режим закритих кордонів.

Повідомлення у справі приїзду Л. Кравчука

Як нас інформують, приїзд першого Президента відновленої української держави Леоніда Кравчука намічено на час від 15-го січня до 1-го лютого ц. р. Український Конгресовий Комітет Америки, Українсько-Американська Координаційна Рада і Координаційний Комітет Допомоги Україні старалися співспонзорувати зустріч Л. Кравчука в ЗСА, одначе повідомляємо, що його виступи були вже устійнені. УККА, УАКР і ККДУ закликають українсько-американську громаду взяти активну участь у громадських зустрічах з колишнім Президентом України.

УККА, УАКР і ККДУ

Українські плащі в ЗСА є небажані

Джерзі Сіті, Н. Дж. — В недільному виданні „Ню Йорк Таймсу" з 1-го січня 1995 року находимо довший репортаж постійної кореспондентки з Києва, Джейн Перлез, тим разом про велике розчарування в Україні з обмеженням достави шитих в українських робітнях плащів, які є в розпродажу в ЗСА.

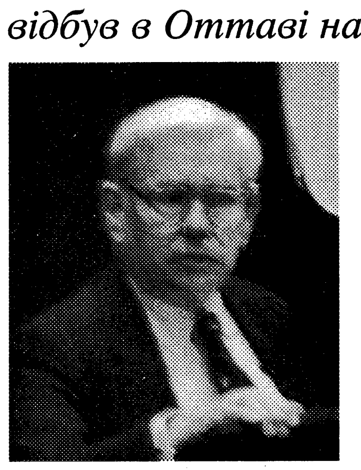
В останньому році, як інформує американська журналістка, Україна експортувала до ЗСА 1,066,776 жіночих плащів, тобто 155 відсотків більше як 1993 року, за ціну 89 до 139 дол. Це викликало протест американських виробничих підприємств та деяких політиків, і в листопаді окремим дорученням, що плащі в Україні „перешкоджають домашньому виробництву", тому їх доставу сильно обмежено. Хоча усі стверджують, що плащі були дуже добре виконані, це несподіване обмеження потверджене Урядом ЗСА є сильним ударом для щойно розвинутої продукції України.

Дж. Перлез у своєму репортажі подає розмови так із директорою фабрики у Києві „Юність", як і з підприємцями в ЗСА, які, шукаючи за новими ринками праці у світі, спинилися на українських швальнях, бо робітники в Україні виконують кравецькі праці дуже точно, солідно та дешево. Американська журналістка насвітлює незвичайно некорисне обмеження, яке тепер наступило у доставі плащів з України до ЗСА, бо, як стверджує, ЗСА через три роки навчали Україну про користь вільної торгівлі, а тепер, коли це зрозуміли в Україні — цей самий Уряд ЗСА, який схвалив допомогу Україні в 1994 році у висоті 700 міл. дол., заборонює вільну торгівлю, яка з часом може злагіднити економічну кризу в Україні. Дж. Перлез описує також спосіб

(Закінчення на стор. 4)

Інститут ім. Митр. А. Шептицького відбув в Оттаві науковий симпозіюм

Оттава (ФІМАШ). — Президент Американської академії наук проф. Ярослав Пелікан з Університету Єйл був головним доповідачем під час наукової конференції, присвяченої 50-літтю відходу в вічність Слуги Божого Митрополита Андрея. Симпозіюм відбувся зусиллям Інституту східньохристиянських наук ім. Митр. Андрея Шептицького при богословському факультеті Оттавського університету св. Павла.

Президент Американської академії наук, проф. д-р Я. Пелікан в Інституті ім. Митр. А. Шептицького.

У четвер, 17-го листопада 1994 року, відбулася перша сесія симпозіюму, в якій виступали молодші шептицькознавці: о. проф. Петро Галадза — „Літургічна діяльність Митрополита Андрея", о. д-р Андрій Чировський — „Митрополит Андрей про молитву й мудрість Божу" та д-р Андрій Кравчук — „Митрополит Андрей і суспільно-етичні питання в час німецької окупації". Всі доповіді були виголошені англійською мовою. Сесія відбулася в університетському амфітеатрі.

Після перерви для вечері, о год. 7-ій вечора відслужено в університетській каплиці соборну Панахиду за Слугу Божого. Співав хор українського греко-католицького собору св. Івана Хрестителя під орудою диригентки Слави Шевців.

О год. 7:30 вечора в головному амфітеатрі університету відбулася головна доповідь проф. д-ра Пелікана п. з. „Шептицький, Соловйов і Штросмаєр — три слов'янські апостоли християнської єдности". Серед присутніх було чимало професорів та студентів університету, як рівнож члени української громади. Два тижні раніше Інститут ім. Шептицького разом з установами в Україні перевів подібні наукові конференції в Києві та Львові.

Всі доповіді оттавського симпозіюму друкуватимуться в особливому числі наукового журналу „Логос", що його видає Інститут ім. Шептицького. Всі три доповіді пообідньої сесії можна рівнож набути вже тепер у формі магнетофонної касетки або відеокасетки.

За ближчими інформаціями слід звертатися на адресу: Sheptytsky Institute, Saint Paul University, 223 Main St., Ottawa, Ontario K1S 1C4; tel.: (613) 236-1393 x2332, fax.: (613) 782-3026.

Жидівський діяч критикує програму Сі-Бі-Ес

Клівленд. — Відома в Клівленді газета „Плейн Ділер", що часто порушує теми зв'язані з українцями, помістила 14-го грудня статтю пера Мартіна Плекса, директора Жидівсько-американського комітету в Клівленді, на тему „славної" вже програми, яку перевів Морлі Сейфер телемережі Сі-Бі-Ес п. з. „Огидне обличчя свободи".

Автор статті критикує М. Сейфера та його провокативний коментар, в якому він сугерує, що антисемітизм в Україні є генетичний. М. Плекс стверджує, що мешканці Клівленду є особливо здивовані контрастом між авдицією Сі-Бі-Ес а збалянсованим і чутливим інтерпретуванням цілої справи Івана Дем'янюка на сторінках „Плейн Ділер". Він подає для контрасту вияснення рабіна Якова Блайха з Києва, яке він дав у інтерв'ю на сторінках „Українського Тижневика", і пише, що так українці як і жиди слушно запротестували проти такої програми в телевізії та вимагають вияснення. На закінчення статті автор подає декілька точок, як треба підходити до таких кривдячих і неправильних публічних виступів так в телевізії, як і на сторінках преси.

В Україні змінюється система аграрних відносин

Київ (Р. Р.). — Тут у вівторок, 3-го січня, радник Президента України з питань макроекономіки Анатолій Гальчинський повідомив про підготову п'ятьох нових указів, які змінять систему аграрних відносин в Україні. Один з цих указів — центральний, інші — похідні. Укази передбачають реорганізацію аграрної біржі, створення земельного банку, механізм погашення боргів за сільськогосподарську продукцію тощо.

За словами Гальчинського, укази попередньо узгоджені з Міністерством Фінансів, Міністерством Сільського Господарства і Національним Банком України. Реорганізація аграрної біржі має здійснитися вже у січні.

Голова правління НБУ Віктор Ющенко коментуючи цю подію, сказав: „Нарешті вдалося змінити ідеологію державного контракту, віднині державний контракт ґарантуватиме продовольче забезпечення виключно для державних структур: армії, міліції тощо". Всі інші забезпечення здійснюватимуться через комерційні структури, які на початку року фінансуватимуть програми, а в червні отримуватимуть урожай.

В АМЕРИЦІ

МИНУЛОЇ СЕРЕДИ, 4-ГО СІЧНЯ, песпубліканці офіційно перебрали після 40 років керівництво обидвох палат 104-го Конгресу. Та відразу почали братися до праці, зокрема в Палаті Репрезентантів, бо Сенат цього першого дня обмежився до церемоніялу та промов. Демократи здебільшого реагували несистематично та з деяким скептицизмом придивлялися республіканському ентузіязмові. Все ж таки новозаприсяжений спікер Палати Репрезентантів Нют Гінгріч у своїй промові віддав належне демократам, підкреслюючи, що вони закінчили сегрегацію в ЗСА та перестеріг республіканців, щоб у своїх тріюмфах не забували своїх співгромадян і не проходили мимо коли їм потрібна допомога.

ТОГО Ж ДНЯ В СЕРЕДУ, 4-ГО СІЧНЯ, з промовою перед стейтовою леґіслятурою виступив новообраний губернатор нюйоркського стейту Джордж Патакі, перший республіканець на цьому пості за останніх 20 років. У своїй 45 хвилинній промові він підкреслив, що „стейтовий уряд є завеликий та витрачає забагато грошей". З уваги на це він прибіцяв цьому запобігти впродовж своєї каденції, зменшити на 25 відсотків стейтовий прибутковий податок і запропонувати леґіслятурі новий бюджет стейту на біжучий рік, який у першу чергу візьме під увагу зменшення стейтових витрат. У сусідньому від Ню Йорку стейті Коннектикат урядування вперше за 20 років перебрав новообраний республіканський губернатор Джон Ровленд.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКОВИКИ з 10-ої гірської дивізії, що від 19-го вересня 1994 року повнили службу в Гаїті, в середу, 4-го січня, почали повертатися до ЗСА на свою військову базу Форт Драм, Н. Й. Всі вояки цієї дивізії мають повернутись до ЗСА 26-го січня. Їхню службу в Гаїті переберуть 402 військовики з 25-ої піхотної дивізії, осідком якої є Шофілдські бараки в Гаваях.

ГРУПА НАУКОВЦІВ, ПОВ'ЯЗАНА З Крайовою академією наук ЗСА, ствердила, що урядові досліди проблем здоров'я ветеранів збройних сутичок в околицях Перської затоки через погану організованість не змогли визначити чи існує щось такого, як синдром війни в околицях Перської затоки. Згадана група пропонує, щоб бюро віцепрезидента Алберта Ґора зайнялося координацією краще зорганізованих дослідів симптомів хворіб, що на них скаржаться ветерени.

З УВАГИ НА ТЕ, ЩО З ВІДВІДИНАМИ до Вашінгтону та на зустріч з президентом Биллом Клінтоном прибуде прем'єр-міністер Японії Томіїчі Мураяма, то представники ЗСА і Японії повідомили, що з кінцем січня відновлять переговори на тему автомобільної торгівлі між обидвома країнами, які були зупинені на початку минулого жовтня. Чи будуть ці майбутні переговори успішними, важко сказати, але це спірне питання буде в той спосіб усунено з порядку денного при зустрічі обидвох державних мужів.

БІЛИЙ ДІМ ДО ВЕЛИКОЇ МІРИ Є співавтором плянів для оновлення економіки Мехіко, а це за собою потягає неабияке ризико для адміністрації президента Билла Клінтона.На думку аналітиків плян про котрий мова, найперше зменшить експорт американських виробів до Мехіко та може збільшити наплив нелегальних імігрантів до ЗСА. Одначе урядові чинники твердять, що в ім'я стабільности мехіканської економіки, яка є інтеґральною частиною економіки Північної Америки, таке ризико є конечним.

ЧЕЧНЯ МУЖНЬО ОБОРОНЯЄТЬСЯ

Ґрозний, Чечня. — Згідно з повідомленнями західніх кореспондентів, розбиті і деморалізовані російські військові формації, зазнавши відчутних втрат у живій силі і техніці, відступили від центру чеченської столиці, щоб підготуватися до нового наступу.

Про невдачі російської армії свідчать на тільки засоби масової інформації Заходу, але й самі учасники античеченської агресії. Командир танкової групи Александр Бондарєв в інтерв'ю для московського агентства Інтерфакс повідомив, що з 20 його танків 17 знищено разом зі залогами.

В усіх повідомленнях з Чечні підкреслюється, що головною причиною неуспіху російських військ є низький бойовий дух армії, нерозуміння російськими солдатами мети військових дій. Чеченці ж навпаки — свідомі, що вони відстоюють свободу і незалежність рідної землі. Це дає їм велику духову силу, надихає на найрішучіший опір.

Одночасно з відступом з центру Ґрозного російське летунство почало вдруге бомбити передмістя чеченської столиці і всі шляхи до неї. Росіяни застосовують високоточні ракети, запевняючи, що в цей спосіб вони унеможливлять розгортання чеченцями партизанської війни. Насправді під цими „високоточними" ракетами гине багато мирного населення. Під час повітряного нападу на селище Шалі, 30 кілометрів від Ґрозного, загинуло декілька сотень мирних мешканців.

До негайного припинення кровопролиття в Чечні закликав Патріярх Московський Алексій II. А керівництво Европейського союзу оприлюднило заяву, в якій хоч і визнає Чечню частиною Росії, все ж вимагає від Росії пояснити цю нічим не виправдану жорстокість проти мирного населення цієї кавказької республіки.

З останніх повідомлень стало відомо, що російське командування перекидає в Чечню формації морських піхотинців і десантників, які навчені вести бойові дії в умовинах міст.

УРП закликає визнати незалежність Чечні

Київ (Р. Р.). — Провід Української Республіканської Партії доручив депутатській республіканській групі „Державність" порушити у Верховній Раді питання про визнання Україною Чеченської Республіки як незалежної держави. Постання чеченської держави Ічкерії — закономірне продовження розпаду Російської імперії, остаточний крах якої буде найбільшим гарантом державної самостійности України, вважають республіканці.

На думку керівників УРП, Росія справді стане добрим партнером України, але тільки після того, як вона повернеться у справедливі кордони Московії.

Конгрес Українських Націоналістів зібрав пожертви для допомоги чеченцям, які постраждали від бомбардувань. КУН та ОУН оприлюднили заяву, у якій сказано, що їхня участь у Чечні обмежується наданням гуманітарної допомоги, спостереженням та інформуванням про події в Ічкерії.

Делегація КУН, яку очолили голова Українського комітету Антибольшовицького Бльоку Народів Марія Базелюк та народний депутат України Михайло Ратушний, тепер перебуває в Ічкерії з метою вирішення питань надання медичної та матеріяльної допомоги.

У СВІТІ

У ЗВ'ЯЗКУ з античеченською агресією Росії московська газета „Ізвєстія" пише: „За останній час ми вже звикли до того, що постійно розповсюджує неправду пресовий центр уряду Росії". Підтвердженням цих слів є повідомлення російського агентства ІТАР—ТАСС про те, нібито в Ґрозному чеченці розстріляли 50 українських добровольців, які, мовляв, відмовилися воювати на боці Чечні. Ця „інформація" є не просто звичною для Москви брехнею, але грубою політичною провокацією. Насправді в Чечні присутні лише двоє українців, членів Конгресу Українських Націоналістів.

МЕХІКАНСЬКИЙ президент Ернесто Седільо оприлюднив свій плян стабілізації економіки. Серед точок цього пляну — продаж деяких підземних родовищ країни, дозвіл для чужинецьких банків перекуповувати мехіканські фінансові установи, заморожування місячної платні і прибутків мехіканських корпорацій, зменшення державного дефіциту. На думку більшости спостерігачів, президентові не вдалося заспокоїти громадську думку в країні, а ще менше — закордонних інвесторів. Плян його не досить смілий, щоб врятувати економіку від кризи через несподівану девальвацію пезо, мехіканської грошової одиниці. Втеча капіталів з країни продовжується.

РОСІЙСЬКА ВЛАДА заборонила працівникам ізраїльських спецслужб, які запевнюють безпеку повітряних летів, мати при собі зброю в межах московського міжнародного летовища Шереметьєво. У зв'язку з цим представники міністерства транспорту Ізраїля остерегли офіційну Москву, що всі лети між Росією й Ізраїлем будуть скасовані. Подібна ситуація вже виникала у Швеції, однак невдовзі там переглянули заборонюче рішення і дозволили ізраїльським агентам носити зброю на летовищі Стокгольму. Щоб унеможливити повітряне піратство, ізраїльська летунська компанія вживає суворих заходів безпеки. Спеціяльні представники служби безпеки супроводять пасажирів до літаків і ретельно перевіряють їхній особистий багаж.

З ПЕРШИХ ДНІВ 1995 року Росія в чотири рази збільшила митний податок на експорт природного газу. В 1994 році видобуток газу в Росії, у порівнянні з 1993 роком, зменшився на 3 відсотки, а експорт збільшився на 20 відсотків. Підвищення митного податку не стосується Чехії, Словаччини, Болгарії і Румунії, через територію яких проходять російські труби.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $55.00, на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00.
Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Зацікавлення Заходу економікою України

У „Свободі" була вже вістка, що наприкінці минулого року Світовий банк, членом якого Україна є від 1992 року, призвав їй позичку в сумі 500 міл. дол. на 17 років.

Вказано виразно, на які цілі призначена позичка, в тому числі на приватизацію. Впродовж 17-ти років Україна сплачуватиме тільки відсотки.

Може сума 500 мільйонів долярів є невеликою на таку державу як Україна з понад 50 мільйонами населення, але американський доляр має в Україні куди більшу вартість, ніж в Америці, на відміну від Польщі, де доляр має значно мешну вартість. Канада також бере участь у здійснюванні різних економічних проєктів в Україні.

Це цікаве і добре явище, бо воно вказує, що західній світ зацікавлений у тому, щоб Україна була сильною, передумовою чого є впорядкована економіка. Коли буде припинена інфляція і коли знайдеться визнаний Світовим Монетарним Фондом підклад під нову рідну валюту — гривню, наче на помах чудодійної палички зросте у світі повага до України з відкритим шляхом до дальшого економічного і культурного розвитку. Це не станеться швидко, але наведені приклади з Світовим банком і Канадою та факт засновування у Києві різними чужинецькими країнами крамниць та інших підприємств свідчить, що економіка України є на добрій дорозі і що існуюча чотирирічна економічна криза минеться. Це заслуга Леоніда Кучми, який оточив себе молодими людьми, зокрема економістами, і зрозумів, що економіка є пріоритетом усіх інших плянувань і реформ, фундаментом у створенні умов життя найширших верств усього населення України, щоб не було невдоволення і щоб забулося без решти, що „за Брежнєва було легше жити". Економіка з політикою є так тісно пов'язана, що при поліпшенні економічних відносин в країні, як тільки винагорода за працю дасть можливість покривати ціни всіх речей першої потреби, почавши від харчів та одягу, щезне „як роса на сонці" вплив комуністів, автоматично зросте пошана до демократії і воно напевне матиме позитивний вплив на партійництво, що довело до постання 38 політичних партій і організацій з політичними амбіціями, що у практиці довело, що кермо Верховної Ради опинилося в руках соціялістів, насправді комуністів, привиклих до державної адміністраційної структури „Рад" із збереженням проклятої колективної системи у сільському господарстві із ганебним голодомором у 1932-33 роках. Процес ланцюгової реакції зобов'язує однаково як в неґативних, так і позитивних обставинах, — ми щасливі, що події в Україні розгортаються позитивно.

Світовий банк не дав би одного цента позички, якби не вірив, що державність України стабілізована і що економічні відносини в Україні настільки поліпшаться, що дана позичка звернеться. Росія придбала собі сумну славу, що вона отриманих позичок не повертає. І тому при всьому російському допломатичному апараті західній фінансовий світ не квапиться поспішати з допомогою Москві, а теперішня історія з Чечнею, яка підриває довір'я до режиму Боріса Єльцина, підриває довір'я до Росії, як ґаранта миру і безпеки.

1995 рік заповідається добре для України. Він напевне не принесе раю на землі, але всі познаки вказують, що принесе поліпшення відносин, поліпшення атмосфери, скріпить довір'я до майбутнього дня. І коли пригадати, що Україна пережила від Переяславського договору в половині XVII сторіччя, а зокрема від Жовтневої революції у 1917 році аж до розвалу імперії, то скромне поліпшення відносин і атмосфери — це вже дуже багато. Тому нема причини, щоб теперішні люті морози в Україні впливали неґативно на почування тамошніх наших терпеливих земляків. Цей подиву гідний терпець таки переможе, бо добро завжди перемагає зло. Це не сантиментальна фраза, а тверезе ствердження природного ходу подій в Україні з її новим Президентом Леонідом Кучмою.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Микола Руденко

РІК ВИПРОБУВАНЬ І НАДІЙ

I

Ми все знаємо про той рік, з яким прощаємось, але нічого не знаємо про той, який уже стоїть під нашою хатою. Отож, зрозуміла річ, можемо розмовляти лише про те, що нам добре відомо — тобто про рік старий, минулий.

Яким же він був? Назвати його добрим — язик не навертається, назвати лихим — також не маємо права. Був він таким, яким йому належало бути — роком тяжких випробувань, роком нашого звикання до життя у власній державі. Воно, це життя, виявилося не таким легким і солодким, як мріялося. Відразу ж на наші голови впало безліч проблем, про існування яких ми навіть не підозрівали. А якщо казати коротко, то проблема одна: нам належить побудувати свою державу. Вона впала нам з неба як достиглий плід, впала буцімто готовою, але невдовзі виявилося, що це зовсім не так: Богом дарована не держава, а можливість мати державу. Її ще треба побудувати, бо те, що нам видавалося збудованим, готовим аж ніяк не годиться для мирного вжитку — воно було розраховане на війни й насильство, на обслуговування кривавих потреб останньої в світі імперії.

Якщо реалістично осмислити сказане, то стане ясно: рік минулий і не міг бути легшим, ніж він був. На довершення всіх інших недобрих ознак цього року на Україну впали несприятливі умови для сільського господарства: несподівані морози ще з осени винищили посіви озимих, а на пересіяні яровими лани вдарили жорстокі посухи. За останні два десятиліття в кліматичному відношенні це був найбільш несприятливий рік. На жаль, він поширив своє лихе дихання й на рік новий — 1995-ий. Осінь була така суха, що озимі посходили лише на чверті засіяних площ. Це вже не обіцяє чогось втішного. Та й зима без снігу...

Словом, природа ніби хоче нам сказати: „Знайте, люди добрі: та держава, яка легко дістається народові, не буває по-справжньому рідною й дорогою. Державу треба вистраждати, виліпити власними руками, починаючи від нуля". Отож ми й проходимо сьогодні через нещадний нуль. Особливо це важко через те, що Україна сьогодні має не один народ, а по суті два: зрусифіковані реґіони не стали по-справжньому українськими, вони тяжіють до Росії. Загострення відносин поміж Сходом і Заходом не на користь зміцненню української держави. Реальність виявилася набагато важчою й складнішою, ніж ми сподівалися. Адже ж ясно: різнорідні складові частини народу мусять зрештою переплавитися так, аби в синтезі народився єдиний народ, єдина нація. Безумовно, вона мусить бути українською. Але ж яке це важке й складне завдання!

Було значно легше відриватися від метрополій тим колоніям, які лежали за морями-океанами. На жаль, Україні судилася інша доля. От і сьогодні, коли я пишу ці рядки, радіо передає заяву прес-центру Міністерства закордонних справ України про виступ у Севастополі мера Москви Лужкова. Московський мер назвав Севастопіль одинадцятою префектурою Москви, південним форпостом на кордонах Росії. МЗС України дорікає Лужкову: мовляв, прийняли, як почесного гостя, а він зловживає нашою гостинністю. Та хіба тільки Лужков зловживає? Таких прикладів скільки завгодно. Московські чиновники все ще не сприймають Україну як самостійну державу: мовляв, Дніпро чи Дон — однаково не закордон.

(Продовження буде)

Андрій Міхняк

ІМІҐРАЦІЙНІ ВІЗИ

Іміґраційна віза, яку ще називають „зеленою карткою", — це постійна віза, що надає право її власникові мешкати, працювати та користуватися пільгами соціяльного забезпечення ЗСА.

Зелена картка не дає права на участь у виборах та працю на деяких державних становищах. Її власник може перебувати за межами країни не більше року, а якщо має ще тимчасовий документ, що дає право повернутися до ЗСА після перебування за кордоном (reentry permit), не більше двох років.

Якщо людина, що має зелену картку, вчинила злочин, це може привести до втрати права на постійне мешкання та до депортації з країни.

Існує декілька підстав, на яких Уряд ЗСА може дати дозвіл на постійне проживання в цій країні.

Родинна іміґрація. До цієї категорії входять особи, які мають близьку родину — батька, матір, дітей, сестру, брата — громадян ЗСА.

До першої, пріоритетної, групи цієї категорії належать чоловік, дружина, батьки або неодружені діти віком до 21 року громадян ЗСА. Цим особам не треба чекати черги або квоти на постійну візу.

Друга група включає інші „родинні" іміґраційні візи. Тут першу чергу надається неодруженим дітям (віком понад 21 рік) громадян ЗСА. Друга черга — чоловік чи жінка, діти (віком до 21 року) та неодружені діти (віком понад 21 рік) постійних мешканців ЗСА. Третя черга — одружені діти громадян ЗСА і четверта — брати і сестри дорослих громадян ЗСА. Заявники другої групи підлягають квоті та мають чекати своєї черги на візу.

Професійна іміґрація. До цієї категорії належать особи, які отримують право на постійне проживання у ЗСА на основі свого професійного статусу. Маючи пропозицію постійної праці в ЗСА за фахом, заявники повинні одержати: 1) дозвіл Департаменту праці ЗСА та 2) дозвіл Служби іміґрації та натуралізації ЗСА на іміґраційну візу. Для отримання дозволу Департаменту праці працедавець заявника мусить доказати, що він не міг знайти на дане робоче місце громадянина або постійного мешканця ЗСА відповідної кваліфікації. Отримавши дозвіл Департаменту праці, заявник подає заяву на зміну свого статусу з неіміґраційного на іміґраційний, тобто на постійний, і чекає своєї черги на візу.

Пріоритет у цій категорії надається:

а) особам з виключними здібностями в галузі науки, мистецтва, освіти та спорту, які мають представити документальні свідчення національного чи міжнародного визнання у своїй галузі; їм не потрібні пропозиція постійної праці та дозвіл Департаменту праці;

б) видатним дослідникам та професорам вищих навчальних закладів, які мають міжнародне визнання в окремій академічній галузі;

в) керівникам всесвітньовідомих компаній.

Спеціялістам груп (б, в) не потрібний дозвіл Департаменту праці, але потрібна пропозиція постійної праці.

До другої черги цієї категорії належать ті спеціялісти з науковими ступенями (еквівалентними магістерському або докторському ступеневі) або особи з видатними досягненнями в науці, мистецтві, промисловості, які зроблять вагомий внесок в економіку, культуру чи освіту ЗСА. Цим особам, в більшості випадків, необхідна пропозиція постійної праці та дозвіл Департаменту праці.

До третьої черги входять спеціялісти з вищою освітою (мінімум — ступінь бакалавра) та кваліфіковані робочі (що мають працювати повний робочий тиждень на становищі, для якого необхідно мати два роки професійної підготови або стажу). Цим особам необхідно мати пропозицію постійної праці за фахом та дозвіл Департаменту праці.

Четверта черга — „іміґранти особливої групи". До цієї групи входять релігійні правiцники. Релігійна особа повинна протягом двох останніх років до подання заяви на постійну візу бути членом такого релігійного згромадження у своїй країні, що має відповідну організацію (Церкву) у ЗСА. Ця особа хоче постійно проживати у цій країні з метою виконання своїх релігійних обов'язків, наприклад, священика. Для цієї категорії не треба мати дозволу Департаменту праці.

П'ята черга — група економічного розвитку, до якої входять заявники, спроможні внести в американську економіку інвестицію у сумі одного мільйона долярів, забезпечуючи працею 10 американців (до цього числа не входять заявник або члени його родини).

Багато питань у читачів виникло щодо недавніх змін в іміґраційному законі ЗСА (ч. 103-317), які вступили в дію 1-го жовтня 1994 року. Ще раз хочемо підкреслити, що вони стосуються тільки тих осіб, які вже отримали дозвіл Департаменту праці на постійну працю в ЗСА і тепер мають тільки подати заяву до Служби іміґрації та натуралізації на іміґраційну (постійну) візу для проживання в країні. Зміни не принесли ніякої амнестії нелеґальним іміґрантам. Вони не дають права всім бажаючим, що знаходяться у ЗСА, отримати зелену картку. Процес отримання права на постійне проживання не змінився. Єдине, що змінилося — місце подання заяви на постійну візу: якщо раніше особи, що мали порушення свого тимчасового неіміґраційного статусу (наприклад, продовження тимчасової візи), мали виїжджати за межі ЗСА для подання заяви на іміґраційну візу, то тепер вони можуть лишатися в ЗСА і чекати тут своєї черги. Це „прощення порушень" б'є по кишені — ці люди заплатять майже вп'ятеро більше грошей за оформлення документів в ЗСА, але уникнуть довгочасного чекання на візу за кордоном та труднощів отримання виїзної візи у власній країні. Щодо грошей, то витрати на поїздку за кордон та назад (у щасливому випадку) також немалі. Хочемо нагадати, що зміни в іміґраційному законі діятимуть протягом трьох років,— до 1-го жовтня 1997 року, якщо Конґрес ЗСА не продовжить його дію.

Леонід Грабовський

ПОВЕРТАЮЧИСЬ ДО „ЛІСОВОЇ ПІСНІ ЯРИ"

I

Скільки існує світ, стільки тривають і намагання розгадати таємницю невмирущости великих творів мистецтва. І ось кілька мислителів і науковців, у наші вже часи, висловили — хто здогад, а хто й певність, — ці останні були структуральними лінґвістами та фахівцями зі структуральної філософії, поетики та теорії інформації, —що всі форми й продукти людської інтелектуальної діяльности: наука, ідеологія тощо — з бігом часу кінець-кінцем зазнають ентропії, себто втрачають свій „кістяк", структуру, а відтак і руйнуються, гублячи й внутрішній зміст і сенс. І лише одна з цих форм — мистецтво — в історичному процесі нічого не втрачає, а навпаки, навіть набуває нових змістовних багатств, значень і сенсів — „з бігом часу збільшують кількість закладеної в них інформації", як це було висловлене науковою мовою. Піонер абстрактного живопису Васілій Кандінський вважав, що люди XX століття зовсім по-іншому сприймають античне мистецтво, ніж сучасники Фідія, Мирона та Поліклета, а музику Палестріни чи Баха — не так, як люди XVI та XVIII століть, відповідно. З бігом історії, за віки й віки старі шедеври обростають такою кількістю асоціяцій, домислів, писаних та неписаних коментарів, пояснень, перекручень та їхніх виправлень, що всі ці суспільно-психологічно-інтелектуальні процеси неминуче долучаються до нашого розуміння й сприйняття тих шедеврів, створюючи своєрідне забарвлення, ореол, себто такий образ, який може, стаючи по суті вже інтеґральною частиною самого твору, ототожнюючись із ним, іноді радикально збільшувати силу його впливу на слухача або глядача. Особливою мірою зросла в людей чутливість і вразливість на мистецтво віддалених епох у наш час, у XX столітті, завдяки зусиллям етнології, археології, фолкльористики, нових технічних засобів репродукції тощо. Спеціяльну ролю відіграла тут і повна (можливо — остаточна) дискредитація ідеї історії як невпинного проґресу (так само історія культури та мистецтва), що знаменує собою нашу добу.

Звісна річ, для того щоб зазнавати переоцінки, зміни кута зору, відкриття нових сторін у них, твори мистецтва повинні бути направду видатними. Це значить, що відсоток „чисто й вічно мистецького" в них мусить рішучою мірою переважати те, що нап'ятноване лише сьогоденням, чи лише індивідуальною особистістю мистця. Поємність провідної ідеї має бути такою всезагальною, щоб вона могла вільно вмістити в себе багато різних окремих пояснень і конкретних інтерпретацій. Нерідко ці нові значення, сенси й духові нюанси виникають у наслідок створення нових версій, варіянтів чи переробок. У літературі, зокрема поезії, це може мати форму нового перекладу; у живописі чи музичній творчості — використання цілих готових творів чи їхніх фраґментів у транскрипціях чи коляжах, де ці оригінали, бувши вміщені в новий контекст, іноді здатні сприйматися зовсім по-іншому, ніж це передбачали творці самих ориґіналів. Зокрема, вони можуть набувати більшого, або меншого, маштабу порівняно з прапочатковою формою свого існування. Усі ці перипетії і перевтілення часто-густо надають нового життя призабутим шедеврам, скеровують на них наново увагу — що гріха таїти! — часто невдячного й забудькуватого світу.

В галузі виконавських мистецтв — таких як музичне виконавство чи театр — текст, написаний композитором чи драматургом, стає об'єктом інтерпретації виконавця, в тому числі режисера-постановника та акторів тощо. В різні історичні періоди ступінь інтенсивности їхнього втручання в авторський текст буває різним. Скажімо, европейський театр XIX століття, особливо доби натуралізму, відзначався тим, що автори п'єс у своїх заввагах детально описували характер і декорацій, і реквізиту, й аксесуарів, прямо чи непрямо імплікуючи певну усталену форму постановки, і ця форма підлягала режисерському здійсненню у повній згоді з накресленням автора. Літературний текст драматичного твору вважався чимсь таким, що було незмінне й обов'язкове до виконання — виразного прочитання чи деклямації, хоча психологічну й емоційну тональність визначав вже режисер.

Проте така ситуація аж ніяк не була абсолютною нормою для інших культур й інших епох. Навпаки, — кожна культура і доба висувала свої норми, своє розуміння, свою театральну поетику та естетику, котрі не раз далеко відбігали, а то й кардинально протирічили тим засадам, що здавалися людям европоцентристського думання самозрозумілими, вічними й незмінними. Наприклад, японський середньовічний театр імператорського двору „Но" зовсім не знав раз назавжди усталеного тексту п'єси, і цей останній створювався, у відповідності до конкретного задуму, режисером як примхлива мозаїчна композиція з уривків різних текстів — віршів, повістей, листів тощо. Звісна річ, це диктувалося тогочасною естетикою і традицією, втіленою у надзвичайно деталізованих приписах.

У XX столітті, коли було радикально змінено, збурено й перетворено усі попередні форми життя людських суспільств, театр не залишився осторонь цих процесів. Його еволюція в наші часи позначена бурхливою емансипацією й домінуванням мистецтва режисера. Не драматург, а саме режисер стає головною, виключного значення фігурою. Драматург в кращому разі постачає літературну сировину, об'єкт для можливих експериментів, а на рівноправну з ним позицію може висуватися художник, хореограф та композитор. Кардинальні зміни тексту — скорочення, додатки, переставлення частин, додавання найрізноманітніших цитат і уривків з інших літературних і позалітературних, мемуарних, газетних й інших джерел, перенесення дії в інший історичний час й інше географічне середовище, експерименти з часом і простором, з театральними строями, сценічною конструкцією, оформленням, музикою, шумами тощо, а подекуди — повна чи частинна відмова від літературного тексту взагалі, перехід до балету, хорового співу чи чистої пантоміми, вкючення елементів кіна чи відео та співгра усіх цих складників — усе це набутки сучасного театрального мистецтва.

(Закінчення буде)

Марта Тарнавська

Чи заслуговує громада Філядельфії на Українську Бібліотеку?

Коли потрібно оборонятися від антиукраїнських нападів у пресі чи на телебаченні, де почнете шукати за потрібними джерелами і матеріялами? Коли вашій дитині треба написати завдання про Голод в Україні, де знайдете відповідні книжки? Якщо дитина ваша в українській школі — чи зможете ви придбати в книгарні визначену вчителями лектуру? А ви самі — чи не схотіли б переглянути найновіші журнали й газети з України, щоб довідатися, що ж там насправді діється? Або позичити на відеокасеті драму, поставлену професійним українським театром, дитячі казки на мультфільмах чи репортаж про візиту Президента України в Америку, щоб оглянути їх вдома на власному телеекрані? На всі ці і на багато інших питань відповіді можна знайти в бібліотеках. Люди науки і студенти високих шкіл можуть знайти чимало українознавчих матеріялів у великих академічних бібліотеках Америки. Але доступ до цих інституцій — обмежений. Знову ж публічні американські бібліотеки — за браком послідовної стимуляції українського читача — найчастіше українською проблематикою не цікавляться і в них годі знайти відповіді на поставлені вище запитання.

Небагато міст української діяспори може похвалитися громадськими українськими бібліотеками. Такі бібліотеки існують в Канаді, згадати хоча б бібліотеку Українського Культурного Осередку у Вінніпеґу або бібліотеку Інституту св. Володимира в Торонто. Але в Америці? Я знаю тільки про одну таку інституцію — у Філядельфії. В Українському Освітньо-Культурному Центрі. І це не склад притрушених порохом книг, а справжня „жива" бібліотека, що п'ять разів на тиждень відчиняє свої двері і свої колекції всім зацікавленим читачам. Існує ця бібліотека вже 36 років і на сьогоднішній день нараховує понад 12,000 томів книжок, майже 150 назв журналів і газет і таку ж приблизно кількість відеокасет і слайдів. І все це матеріяли, пов'язані тематично з Україною або написані українською мовою. Бо бібліотека ця — спеціялізована і профіль її — українознавчий. Тут і українська література, й історія України, і книжки про Україну чижими мовами, але тут зайво було б шукати чужомовну белетристику чи популярні американські журнали, що від них вгинаються полиці загальних американських публічних бібліотек і навіть супермаркетів. Українська бібліотека має специфічні, унікальні завдання і служить вона громаді читачів, які її потребують і з неї користають. Найчисленніша група читачів — це учні суботньої школи українознавства і українські сеньйори-пенсіонери. Але бібліотека стає часом у пригоді і американським журналістам, і членам Корпусу Миру, і бізнесменам, зацікавленим Україною, і університетським студентам, і серйозним дослідникам-науковцям.

Такі інституції, як бібліотеки, будуються кропіткою працею цілих поколінь. Це не те саме, що створити товариський клюб чи політичну партію, чи влаштувати нехай і дуже величаву й багатолюдну імпрезу. Розбудова бібліотеки триває роками і вимагає великої і повної посвяти закулісової людської праці, поважних коштів і цілеспрямованого фахового керівництва. Те що сьогодні Український Освітньо-Культурний Центр у Філядельфії може похвалитися Українською Бібліотекою, треба завдячувати ініціятиві гурту старших пластунок „Чортополохи", що створили цю бібліотеку і провадили її від 1958 до 1992 року, щорічним протягом довгих літ субсидіям „Рідної Школи", відданій довголітній безкорисній праці невеликого гурту добровільних працівників. Сьогодні Українська Бібліотека діє як окрема програма Українського Освітньо-Культурного Центру, з дев'ятичленною Радою Бібліотеки у проводі. Бібліотека має фахового керівника в особі Марусі Сверстюк, яка нещодавно отримала бібліотекарський диплом Дрексельського університету. Але бібліотека потребує конкретної підтримки філядельфійської української громади: і грошевими пожертвами, і добровільною допоміжною працею. В червні 1994 року Українська Бібліотека звернулася — вперше за все свої існування! — з апелем до українських установ і потенційних меценатів-добродіїв. На цей апель відгукнулися досі — крім „Нашої Української Рідної Школи", яка торік підтримала бібліотеку дотацією 1,500 долярів, — тільки Український Народний Союз (500 дол.), СУК „Провидіння" (100 дол.), Товариство українських сеньйорів (100 дол.) і кілька приватних громадян меншими датками. А де ж інші установи, фінансові інституції, громадські організації? Де українські громадяни, що розуміють вартість бібліотеки для себе, своїх дітей і внуків, а навіть для довколишнього неукраїнського оточення? Щоб утримати на теперішньому рівні Українську Бібліотеку і запевнити їй бодай мінімальний ріст, річний її бюджет повинен виносити мінімально 15,000 дол., і це не включає коштів приміщення, огрівання, електрики, телефону. Запитайте будь кого із фахівців, скільки коштувало б сьогодні, щоб наново створити таку фахово зорганізовану колекцію українознавчих матеріялів? Якщо на сьогоднішньому етапі розвитку України і українознавства укр[illegible]ська громада не вміє нале[illegible]

(Закінчення на стор. 3)

МІСЯЦЬ ТОМУ КОЛИШНІЙ віцепрезидент Ден Квейл кілька днів перебув у лікарні в Індіянаполісі на лікуванні згустку крови.Тому кілька днів знову мусів піти до лікарні, цим разом через побільшення апендициту. У вівторок, 3-го січня, з його бюра повідомили, що ще в цьому тижні він перейде операцію апендициту. Зацікавлення особою колишнього віцепрезидента зростає з уваги на припущення, що він кандидуватиме від Республіканської партії у президентських виборах 1996 року.

МИНУЛОГО РОКУ НОВА ПОРОДА менінгіту з Европи проскочила до Латинської Америки, а звідтіль через стейт Орегон знайшла дорогу до ЗСА, заражуючи десятки мешканців того стейту поки його виявлено. Беручи це під увагу, Федеральний уряд започаткував систему вчасного виявлення нових заразливих недуг. Центр контролі та запобігання хворіб у Атланті, Джа., розпочинає „програми виявлення заразливих хворіб" у стейтах Орегон, Каліфорнія, Коннектикат і Міннесота для вчасного їх виявлення.

ПОВІДОМЛЕННЯ

23-го грудня 1994 року з благословення Святішого Патріярха Володимира, керуючий справами Київської Патріярхії протоієрей Андрій Власенко надіслав факсом такий лист:

„Єпископу УАПЦ (Соборноправної) в ЗСА, Преосвященному Олександру (Биковцю).

Ваше Преосвященство!

Повідомляємо Вас, що згідно рішення Священного Синоду від 30-го листопада 1994 р. УАПЦ (Соборноправна) в ЗСА у складі Єпископа Олександра, Єпископа Єлисея з духівництвом та парафіями прийняті у лоно Української Православної Церкви Київського Патріярхату".

Єпископ Олександер
Дітройт, Миш.

ДНІПРОПЕТРОВСЬКЕ. — Президент України Леонід Кучма 23-25-го грудня відвідав місто й зустрівся з активом вугледобувних підприємств Донбасу. Під час зустрічі Президент сказав, що економічна і політична стабільність в Україні багато в чому залежить від праці шахтарських колективів. Від них залежить і гарантія виходу з політичної кризи. Тим часом, через енергетичну кризу, на Донбасі введено режим надзвичайного економічного стану: до 12-го січня зупинено всі промислові підприємства, окрім тих, які забезпечують життєдіяльність населення. У зв'язку з відсутністю палива зупинено багато підприємств по всій Україні.

КИЇВ. — Міжнародний союз електрозв'язку надав Україні власний телефонічний код — 380. Досі міжнародний зв'язок України зі світом ішов через код Росії- 7, а відповідно і гроші отримувала Москва. Власний код для України буде запроваджено протягом 1995 року після відповідної підготови всіх міжнародних телефонічних станцій України і світу. Код 7, який сінував ще у часи СССРпозбавляв Міністерство Зв'язку України змоги контролювати число телефонічних з'єднань, тому Україна щороку втрачала 10 міл. Набір міжнародних телефонічних чисел з України не змінюється. Власний телексний код Україна має від липня 1994 року, його число — 680.

Вечір Товариства Української Мови в Чикаго

Останніми роками українська діяспора вкладає багато праці й зусиль у здійснювання допомоги Україні.

Допомога ця іде різними дорогами й заторкує різні ділянки життя. Серед них поміч у ділянці освіти є чи не найбільш актуальною й подібною, й втішається на сьогодні деякими гарними успіхами. Доказом цього може послужити праця Т-ва Української Мови в Чикаго, що про неї мали ми нагоду почути під час мистецько-інформативного вечора, 29-го жовтня ц. р.

Під час мистецько-інформативного вечора, організованого чикаґським Товариством Української Мови.

Вечір відкила голова Товариства проф. Віра Боднарук, а коротке вступне слово виголосив д-р Мирослав Харкевич. Першу, мистецьку, частину вечора виповнила музично-літературна композиція, особлива тим, що була підготована й виконана виключно силами новоприбулих земляків з України. При цій нагоді варто відмітити той факт, що українське Чикаґо може похвалитися досить поважним числом новоприбулих, яким доводиться важко змагатися з початковими труднощами на новому поселенні, а які, все-таки, активно включаються в суспільне життя нашої громади. Підготовою й переведенням музично-літературної композиції займалася мисткиня-піяністка зі Львова Віра Лесик. Композиція складалася з деклямацій та сольо-співів, виконаних під музичний акомпаньямент. З деклямаціями віршів сучасних поетів, що висловлюють любов до рідної мови, виступали наступні діти: Катруся Барановська, Яринка Климчак, Соломія Левків, Уляна й Назар Скрупські. Малі виконавці полонили серця слухачів своєю безпосередністю та прекрасною дикцією. Наталя й Богдан Кисілі бездоганно виконали ряд пісень, а вдалим музичним супроводом займалися Володимир Коцюруба й Богдан Кривко.

У другій, інформативній, частині вечора проф. В. Боднарук, інж. Б. Боднарук і В. Демус розповіли про працю осередків Т-ва Української Мови в Україні й про співпрацю нашого Т-ва з цими осередками. Т-во Української Мови в Україні створили наші письменники в Києві, в лютому 1988-го року, в цілі протидіяти завмиранню рідної мови й культури, спричиненого довголітнім русифікаційним тиском. В дуже скорому часі потворилися осередки Т-ва по всіх обласних центрах України. Першим головою ТУМ України був Д. Павличко, а другим Павло Мовчан, поет і депутат Верховної Ради. В той час ТУМ перейменували на Всеукраїнське Т-во ім. Шевченка „Просвіта". В березні 1990 року в Чикаґо створено Т-во Української Мови ім Шевченка при Т-ві Сприяння Рухові України. З того часу, кожного літа, подружжя Боднаруки, як також інші члени управи Т-ва подорожують по Україні та відвідують осередки ТУМ, особливо ті, що знаходяться на сході та півдні України. Поміч чикаґського ТУМ полягає, в основному, у збиранні, пакуванні й пересиланні книжок та журналів до осередків в Україні й до деяких шкіл. Висилано також диктофони, касети української поезії та пісні, канцелярійне приладдя. На сьогодні ТУМ у Чикаґо вислало 270 мішків української літератури (по 65 ф. в мішку, разом 8.7 тонн, 32,460 одиниць. Також вислано 25 пачок канцелярійного приладдя до всіх обласних товариств.

Свою розповідь доповідачі ілюстрували прозірками із зустрічей з активом української мови по окремих осередках.

Дуже цікавою була розповідь Володимири Демус, членки управи чикаґського ТУМ, про відвідини півдня України, особливо Криму, у вересні цього року. У Симферополі подружжя Демусів привітало двоє людей, голова місцевого ТУМ Алла Петрова й її чоловік, Олександер Польченко. Ці двоє патріотів-ентузіястів започаткували й далі ведуть важку боротьбу за створювання при школах українських кляс. Починають від вишукування українських прізвищ батьків у телефонічних книжках, контактуються з ними й переконують їх у доцільності навчання української мови для їхніх дітей. Коли вдасться зібрати дітей, тоді доводиться ходити до управи даної школи й знову просити та переконувати, щоб дозволити їм відкрити першу клясу. Успіх чи неуспіх залежить від доброї волі директора. Коли створена перша кляса, тоді вже легше творити вищі кляси. Таким чином, досі відкрито початкові українські кляси в кількох школах, в одній аж до рівня п'ятої кляси. Подружжя Демусів мало змогу відвідати три такі школи. В одній з них якраз відбувалося врочисте відкриття шкільного року. На площі зібралося коло двох тисяч дітей. Гості звернулися до них кількома словами й передали привіт від діяспори для українських кляс.

В. Демус підсумовує, що такі відвідини з діяспори дуже важливі. Поперше, вони підтримують на дусі наших патріотів-ентузіястів, подруге, вони підносять в очах оточення, байдужого, а то й ворожого, престиж, важливість вивчання української мови в українській державі. Справді, увага діяспори повинна головним чином бути скерована на південні й східні області, там наша поміч найбільше потрібна. ТУМ у Чикаґо може тут послужити прикладом для інших організацій. Йому належиться признання й всестороння підтримка громадянства.

Оксана Роздольська

Чи заслуговує...

(Закінчення зі стор. 2)

но оцінити великої сили інтелекту і друкованого слова, то чи ж дивно, що вона стає жертвою атак розумніших і сильніших цього світу? Самими варениками і гопаками пошани в світі нам не здобути! Інші національні групи мають і підтримують свої бібліотеки, бо розуміють важливість їхньої ролі. Існують у Філядельфії польська і німецька бібліотеки. А чи заслуговує мати свою бібліотеку також і українська громада?

Пожертви на підтримку Української Бібліотеки можна посилати безпосередньо на конто 02-1722 в українському банку „Певність" — 1st Security Federal Sevings Bank, 7918 Bustleton Avenue, Philadelphia, Pa. 19152, виписуючи чеки на UECC-Library.

У світлу пам'ять о. Й. Чупіля

„Я змагався добрим змагом, свій біг закінчив, віру зберіг на кінець призначається мені вінок праведности, що того дня дасть мені Господь, Суддя Праведний, і не тільки мені, але й усім що Його прихід полюбили". (Ап. Павло, Послання до Тимотея 4-7).

Щаслива та людина, що у хвилину своєї смерти може повторити цо слова.

Отець Йосиф Чупіль, парох церкви Успення Пресвятої Богородиці у Фініксі Аріз., несподівано попрощався з цим світом дня 20-го листопада 1994 року, проживши 72 роки. О. Йосиф у своєму житті змагався добрим змагом і заслужив собі на вінок праведности від найвищого Судді, Господа нашого.

Покійний душпастир ревно служив повіреним йому душам, трудився задля них і помер з любов'ю до них. Парафіяни шанували його за людяність, доказом чого була численна участь громадянства у його похоронах. Парафіяни бачили в ньому зразок доброго пастиря, його ревність, лагідність, співчуття, вирозумніння, готовість завжди служити повіреним йому душам. Отець парох у неділі часто їздив до віддаленої церкви у Тусані, щоб вірні мали нагоду вислухати Святу Літургію. Повертаючи з Тусану, о. Йосиф в дорозі захворів на удар серця і незабаром помер у лікарні.

Для нас вірних смерть о. Йосифа є несподіваним ударом для нашої парафії. Владика Михаїл Вівчар під час проповіді сказав: „Звідки я візьму вам священика?" Пригадується слова євангелиста Матея: „Жниво велике, а робітників мало", і якщо не буде зміни на краще, якщо самостійна Україна не дасть нам священиків, то ми українці у діяспорі, затратимо свою церковну і національну ідентичність. Тепер у нашій парафії служать отці диякони Євген Василина і Мирон Микита.

У похоронах о. Йосифа взяв активну участь Владика Вівчар, о. митрат Мирослав Олешко, священики православної і грецької церков. Під час похоронів ми співали „у вірі, надії, любові, лагідності чистоті, єрейським достоїнстві благочистиво пожив Ти всепам'ятний. Тому Предвічний Бог, що Йому ти служив, оселить твою душу у світлому і прегарному місці, де праведні спочивають".

Св. п. о. парох Йосиф осиротив рідну церкву, нашу парафію і свою родину. Нехай добра пам'ять про спочилого о. пароха назавжди залишається посеред нас, а чужа земля нехай буде йому легкою.

Яків Яворівський

У ВІВТОРОК, 3-ГО СІЧНЯ, колишній секретар Департаменту оборони та один із можливих республіканських кандидатів у президентських виборах 1996 року Дік Чейні, повідомив, що він не буде змагатися за номінацію своєї партії у вищезгаданих виборах.Крім того дорадники ще одного республіканського можливого кандидата, Джека Кемпа кажуть, що він також правдоподібно не спішиться кандидувати у 1996 році.

Представники Тернополя відвідували Йонкерс

В неділю, 6-го, і понеділок, 7-го листопада ц. р., місто Йонкерс, розташоване над Гадсон, на північ від Ню Йорку, відвідала велика група керівних представників обласного українського міста Тернополя, на чолі з заступником голови міської управи Сергієм Авдоніним. Ця 12-членна група приїхала до ЗСА на запрошення Американського фонду розвитку і протягом двох тижнів перебувала в стейті Північна Каролайна, де ознайомлювалася зі структурою і методами праці місцевих органів влади. Очолював делегацію голова міської управи В'ячеслав Негода, але він не зміг прибути до Йонкерсу, бо залишився у Вашінгтоні, щоб узяти участь у конференції 25 посадників обласних центрів України з американськими експертами в ділянці міського управління. До складу групи, яка відвідала Йонкерс, належали слідуючі особи: Любов Пивцьо, секретар міськради; Стефан Чирка, начальник фінансового відділу; Марія Ткачук, начальник вичислювального центру; Юліян Осадчук, начальник економічного відділу; Олександер Вільчинський, депутат міськради, редактор місцевого часопису; Василь Музика, заступник начальника фінансового відділу обласної асміністрації, а також двоє молодих перекладачів, Ірина і Віктор.

Делегацію супроводжувала ЛеАнн МакДоналд, представниця Американського фонду розвитку, випускниця факультету міжнародних відносин Джорджтавнського університету у Вашінгтоні, а перед тим університету стейту Юта. Вона володіє російською мовою, а тепер вивчає українську.

Біля 6-ої год. вечором делегація тернопільців, після довгої подорожі автобусом з Північної Каролайни прибула до будинку СУМ в Йонкерсі при Палісайд-авеню. Гостей привітав господар Дому інж. Андрій Горбачевський, а пор. Лев Футала, президент кредитової кооперативи СУМА, познайомив їх з представниками організацій Йонкерсу. Мгр Володимир Микула привітав гостей від імені всієї громади, об'єднаної у Вестчестерському відділі Українського Конгресового Комітету Америки. Гості вручили подарунки: вишиваний рушник на руки господаря дому інж. А. Горбачевського і писанки на руки голови відділу об'єднання жінок ОЧСУ в Йонкерсі Марії Кульчицької. Після того ознайомилися з будинком СУМ, приміщеннями різних організацій та кредитівки, при чому пор. Лев Футала розповів їм коротко про історію розвитку кредитівки, майно якої вже сягає 70 міл. дол.

Спільну вечерю, в якій, крім гостей, взяли участь чільні громадські діячі і керівники українських організацій Йонкерсу, відкрив молитвою парох місцевої української католицької церкви св. Архистратига Михаїла о. Ігор Міджак. Голова відділу УККА повіту Вестчестер, мгр Володимир Микула сердечно ще раз офіційно привітав гостей, побажав їм якнайкращих успіхів у їхній праці та підніс тост за їхнє здоров'я і процвітання міста Тернополя, області і всієї України, після чого присутні заспівали гостям „Многая літа".

Делегація тернопільців з групою провідних українських діячів Йонкерсу в домі СУМ в Йонкерсі.

(Фото Ярослава Кулинича).

Заступник посадника Тернополя С. Авдонін відповів господарям тостом на їх здоров'я та висловив найкращі побажання українській громаді Йонкерсу. При вечері мгр Володимир Микула стисло розповів гостям дещо про структуру, чисельність, організованість і діяльність української іміграції в західньому світі протягом останнього півстоліття. Натомість секретар міської управи Тернополя Л. Пивцьо розповіла присутнім дещо про своє місто, його населення, господарське, науковe, освітнє й культурне життя. Ярослав Кулинич розповів про свої враження з поїздок до Тернополя. У щирій, невимушеній, дружній атмосфері велися цікаві розмови про життя і проблеми тернопільців та про працю української еміграції для допомоги Україні. Вони переплітались спільним співом стрілецьких і повстанських патріотичних пісень. На закінчення мгр В. Микула подякував гостям за відвідини Йонкерсу та висловив побажання дальших успіхів у співпраці між містами-побратимами Йонкерсом і Тернополем. Отець Ігор Міджак закінчив цей приємний вечір-зустріч друзів спільною молитвою.

Переночувавши в Голідей Інн, тернопільська делегація оглянула цікаві місця Йонкерсу. Ранком вони відвідали фірму „Пресижн велв корпорейшн", власником якої є Роберт Г. Абпланалп, близький друг кольишнього президента ЗСА Річарда Ніксона. Ця фірма розпочала вже певну діяльність у Києві і Сумах для розвитку промислової і торговельної співпраці, а тепер плянує розвідати можливості взаємно корисної співпраці з Тернополем. Після сніданку у цій фірмі делегація тернопільців відвідала станцію швидкої допомоги і ознайомилася з її організацією та обслугою амбулянсів. Звідти поїхала до відділу освіти м. Йонкерсу, де зустрілася з начальником управи шкіл Реджінальдом Марра. З ним обговорено проєкт обміну студентів-середньошкільників між Йонкерсом і Тернополем, який невдовзі має бути здійснений. Гості відвідали середню школу технічного спрямування Сондерс Гай Скул, одну з кращих у місті, а також передшкілля у школі Гостос. В 11-ій годині перед полуднем делегація відвідала адміністрацію міста Йонкерсу на Йонкерському річковому причалі (пірсі), де їм представлено плян оновлення набережної частини міста над широченною рікою Гадсон, з якої відкривається чудовий вуд на Палісади, протилежну скелясту сторону ріки, що знаходиться вже у стейті Ню Джерзі. Після того управа міста Йонкерсу влаштувала для гостей прийняття в історичному палаці Ленуар Манжен, на якому був присутній посадник міста Йонкерсу Теренс Залеський, управитель шкіл Йонкерсу Реджінальд Марра та 40 інших керівних діячів міста, а також кілька провідних діячів української громади Йонкерсу на чолі з д-ром Орестом Козіцьким, головою місцевого осередку СУМ, заступником голови Вестчестерського відділу УККА та головою Медичного Фонду при СУМ. Тут треба згадати, що стараннями цього фонду і особисто д-ра О. Козіцького на Україну переслано в останньому році багато медичних приладів, інструментів, апаратів та медикаментів. Тільки в серпні 1994 року на Україну, а саме до Тернополя д-р О. Козіцький завіз 15 тонн медичного обладнання, між іншим — машину для діялізу нирок, апарат для штучного віддихання, вентилятори. Це дарунок передусім від шпиталів Сейнт-Джонз Ріверсайд і Сейнт-Джозеф у Йонкерсі. До кінця 1994 року до Тернополя відправлено ще один подарунок — три амбулянси швидкої допомоги. При цьому треба відзначити, що даний проєкт допомоги українському медичному дістав признання від організації „Систер Ситіз Інтернешил" („Інтернаціонал міст-Посестер"), централя якої знаходиться у Вашінгтоні, на її річній конвенції в Луївілль, у стейті Кентакі, влітку ц. р., де її визнано найкращим медично-гуманітарним проєктом 1994 року. Спеціяльну грамоту з таким признанням завезено до Тернополя, а друга, подібна, вивішена у вестибюлі дому СУМ в Йонкерсі. Під час згаданого прийняття у палаці Ленуар Манжен посадник Йонкерсу, дост. Теренс Залеський вручив заступникові посадника Тернополя ключі до міста Йонкерсу та сердечно привітав гостей і висловив найкращі побажання щодо дальшої співпраці між обома містами-побратимами. Гості вручили посадникові Йонкерсу подарунок — мистецьку картину і українські писанки, а управителеві шкіл Йонкерсу подарували булаву. На прийнятті були присутні телевізійні і пресові репортери. Протягом двох днів місцева преса і телебачення передавали повідомлення про візиту тернопільців. Місцева газета „Геральд Стейтсман" помістила також знимки.

Співпраця міст-посестер Йонкерсу і Тернополя розвивається успішно. Незабаром має розпочатися обмін студентами-середньошкільниками. В грудні до Тернополя відлетів ще один вантаж — другий вагон з медичною допомогою, а також факсами. Така дружня співпраця двох міст може бути добрим прикладом для інших громад, які повинні потрудитися, щоб і інші українські міста дістали подібну поміч в 1995 році.

Тут треба ще згадати, що місяць раніше, 7 жовтня, в Йонкерсі побував вже представник міста Тернополя, депутат міської ради, член комісії розвитку міста Мирослав Павловський в супроводі редактора місцевого часопису Григорія Бурбези, перекладача, які також брали участь у світовому з'їзді Пласту. Вони зустрілися з представниками української громади Йонкерсу і Вестчестеру в домі СУМ при вечері, під час якої відбувся жвавий обмін думками. П. Павловський також відвідав міську управу Йонкерсу та нав'язав контакт з пляновим відділом Йонкерсу, який тепер продовжується при помочі факсу, завезеного до Тернополя д-ром Козіцьким.

Відвідини тернопільчан у Йонкерсі можна назвати наскрізь успішними і багатообіцяючими. Залишається лиш побажати, щоб і інші українські осередки скористали з цього досвіду і заініціювали подібні акції.

В. Б. М.

Нагороджено проф. О. Мотиля

Управа Союзу Українок Америки повідомляє, що жюрі нагород Антоновичів за 1994 рік, в складі д-ра Марти Цегельської, проф. Зеновії Сохор та проф. Мирослави Знаєнко, признало премію Ковалевих проф. Олександрові Мотилеві з Колюмбійського університету за його книжку „Дилеми незалежности: Україна після тоталітаризму", яку видало видавництво Ради зовнішніх зв'язків в Ню Йорку 1993 року.

Жюрі вважає, що праця проф. Мотиля глибоко та вичерпно, але і приступно, висвітлює проблеми і можливості України в сучасну пору. Рівень аналізи та обсяг тематики в цій книжці запевняють, що її читатимуть ті, які займаються розвитком відносин з Україною, як і ті, які хочуть вивчати Україну в університетах та поза ними. Саме це поєднання наукового підходу і широкого засягу праці спонукало жюрі признати нагороду цій книжці з-поміж багатьох праць, присланих на розгляд жюрі.

Управа СУА

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ!

Окружна конференція шкіл українознавства

В суботу, 15-го жовтня 1994 р., в Клівлендi відбулася надзвичайно цікава і ділова конференція шкіл українознавства, на яку прибули директори шкіл, педагогічні дорадники і вчителі, представники чотирьох шкіл Округи Чикаго—Дітройт—Клівленд. Разом було нас 35 учителів, а в кожного не серці та сама мета — знайти, або показати спосіб, щоб якнайкраще і найдоступніше подати програмовий матеріял, щоб він якнайлегше сприймався та ще легше засвоївся. Наша спільна проблема та постійні пошуки нових метод в навчанні української мови на американському ґрунті, де щораз дошкульніше відчуваються впливи чужого довкілля і зростають мовні труднощі.

На цьогорічній конференції ми вперше зустрілися з великим числом учителів з України, які активно включилися в ряди сівачів рідного слова на поселеннях. Було дуже цікаво спостерігати за обміном наших думок з двох Україн, рідної і заморської. Багато з них не є професійними учителями, хоч усі вони мають вищу освіту. Тому й розказували вони часто про свої труднощі в навчанні шкільної дітвори, зокрема через брак відповідних підручників. Та найбільшою в них проблемою, мабуть, було те, що не можуть привикнути, як слабо, у порівнянні, наші діти тут знають українську мову.

Але з почну від початку. Наша конференція відбулася в прекрасний і погідний осінній день. Наша групка з Чикаго — я Оксана Мурська, Юрій Віктюк і голова Управи меценас Зенон Форович прилетіли сюди літаком, про що подбала Управа Товариства „Рідна Школа. Дир. Школи — мгр. Надія Хойнацька з чоловіком д-р Янові Христя Таран приїхали скоріше автоми. Всі ми зустрілися вже під час праці конференції, в школі. Приємно було, що чекала нас арома теплої кави і смачна перекуска. При дверях вітав нас щиро директор школи в Клівленді д-р Віреслав Кость в асисті адміністратора школи Ліди Парк і жінок з комітету, та педагогічного дорадника д-ра Степана Воляника. Невдовзі прибули сюди директор школи з Дітройту д-р Ярослав Березовський зі своїми учителями і директор св. Володимира, інспектор Василь Іванчук. В кімнаті почало ставати тісніше. Всі знайомились, підкріплялись і очікували приїзду голови Шкільної Ради д-ра Євгена Федоренка. На жаль, не зміг прибути. Д-р Кость запросив нас до оглядин кляс, де ще продовжувались шкільні лекції. З приємністю і зацікавленням заглядали ми, а дехто залишався в клясах і прислуховувався до лекції.

Конференцію відкрив д-р В. Кость. Слово по черзі забирали представники шкіл і педагогічний дорадник д-р С. Воляник Звітували директори шкіл, заторкуючи кожний аспект з життя школи. Звітувала директор нашої школи в Чикаго. Нам було особливо приємно, що наша школа... таки велика. Що в нашій школі ще не потрібно англомовних кляс, що ми маємо добрі професійні сили і накінець, що наша школа дістала від уряду повну акредитацію, як етнічна, й то визначна. Після прочитання звітів і міркувань зав'язалася цікава дискусія над значенням нашого лексикону тут і в Україні. Заторкнено справу правопису, яким користується діяспора, і розбіжности в Україні, на що дуже влучно відповів д-р Воляник. Діяспора послуговується словником Голоскевича, який був загально прийнятий в Україні в 1929 році. Нічого ми тут самі не придумали.

Можна було ще довго дискутувати, але треба було розпочати другу частину програми, розділившись на сесії. Для цього ми перенеслися до школи св. Володимира і тут розділилися на дві групи, з огляду на невеликі приміщення. В двох групах проходили окремі сесії. В 1-ій групі, від підготової до 6-ої кляси, виступили з лекціями: мгр Наталка Білоконська — „Приклади текстів з рідношкільних підручників як один із засобів у навчанні української мови" (Клівленд); Олександра Мудра — „Новий підхід в методиці навчання релігії в молодших клясах" (Чікаго); Катерина Немира — „Мистецтво на уроках „Рідної Школи". В другій групі (від 7-ої до 11-ої кляси): Оксана Мурська — „Навчання літератури у вищих клясах" (Чикаго); Юрій Віктюк — „Метода викладання української культури в 5-8 клясах „Рідної Школи" (Чикаго); Софія Бура — „Деякі засоби методики навчання української літератури в старших клясах" (Клівленд).

Після прочитання лекції перелегентами в кожній з груп відбулися живі дискусії. Д-р Кость двоївся і троївся, стараючись бути присутнім на кожній лекції хоч мінімально, бо було справді цікаво. Я, на жаль, брала участь в першій групі і тільки чула, що лекції для старших кляс були знаменитi. Чого я справді є певна, бо знаючи Оксану Мурвську і її спосіб викладання, а також мистця Ю. Віктюка, ручусь за них головою. Софія Бура також довголітній педагог і знана на формумі нашого шкільництва. Зате мені було надзвичайно приємно слухати доповіді мгр Наталки Білоконської, доні С. Бурої, яка так фахово підготовила свою лекцію. Не дивно, вона ж бо мати трьох малих школярів, а ще і в особистому пляні бореться з мовними труднощами, бо ж тут роджена. Її лекція — це доказ передати в доступній формі і „пережити" програмовий матеріял.

Відмінно від спокійного тону Н. Білоконської виступила зі своєю лекцією Катерина Немира, за фахом кераміст та іконописець, ще й мистець слова. Я мала нагоду вже чути її прекрасні лекції через радіовисилання Марійки Чичули. Аж приємно було слухати її глибокого, оксамитового голосу. Прямо зачаровувала. Тут вона представила кілька тем своїх лекцій і розказала про свої пошуки підходу до учнів в американських обставинах. Очевидно, мистецтво завжди гарно промовляє до кожної молодої людини. І тому Катерина з таким захопленням розказувала про свої успіхи.

Моя лекція була посередині. Але щойно після закінчення всіх трьох лекцій розпочалася надзвичайно мила і жвава дискусія. Обмін думок був надзвичайно корисний. Те саме діялось в сусідній кімнаті, а д-р Кость був всюдисущим. І можна було так просидіти ще не одну годину, але для нас приготовлено обід. З жалем ми залишали наше дискусійне поле і прямували до гарно накритих столів.

Але розмови велися далі. Молодші вчителі шукали підпори і порад у старших і більше досвідчених. Наспівували дитячі пісні з рухами. Ох, як конечно потрібно отаких показових лекцій! Отих спеціяльних рухів і жестів, яких часто немає в кого навчитися! Ось в чому справа! Бо саме знання— це ще далеко не все. Подати матеріяли у сприйнятливий спосіб — це справді велика штука, а навіть до деякої міри містерія, для невтаємничих. Тому всі вирішили одним тоном, що треба методичних лекцій, а спеціяльно на літніх курсах на Союзівці. Якщо і наш голова Шкільної Ради д-р Євген Федоренко візьме собі це до серця, то будемо сподіватися введення тих потрібних методичних лекцій на літніх учительських семінарах.

А коли ми вже краще себе пізнали і хотілося ще довго гуторити показалося, що час невтомно біжить, бо на дворі почало смеркати. Не радо покидали ми наших колег і милу атмосферу учительської братії. Чикагівців д-р Ян Хойнацький забрав до свого авта і ми попрямували до мотелю на нічліг. На дворі вже добре стемніло, а дорога не кінчалась. Їхали ми в глибокій задумі через прекрасні околиці Клівленду. По боках дороги мовчазно прощали нас високі дерева, а над нами світив місяць молодик. У своїх клясах ми ще довго продовжували ми свою вчительську конференцію. Директор Надія Людмила Хойнацька заповіла, що наступна конференція відбудеться на другий рік у нас в Чикаго. Хай час летить стрілою!

Олександра Мудра

Появилася книжка про кооперацію

Заходами Української Народної каси в Монтреалі та Кредитової Спілки „Вигода" у Стрию появилася друком книжка п. з. „Шляхами кооперації — до економічного відродження України".

Матеріял до книжки зібрав і упорядкував Ярослав Пришляк. Книжку надрукувала при кінці вересня 1994 року стрийська міська друкарня Львівського обласного управління преси. Книжка середнього формату, має 86 сторінок, м'яка обкладинка, а естетичною віньєткою. Тираж — 15,000. Відповідальний за випуск П. Маковський, технічний редактор М. Мандрик. Головним спонсором цього видання є Українська Народна Каса в Монтреалі.

В книзі, яка охоплює 15 коротких розділів, подано аналітичний виклад розвитку української кооперації, зокрема кредитової від її початків, дальші етапи розбудови української кооперації в Галичині до Першої світової війни, в роки Визвольних Змагань України 1917–20 років, на західньоукраїнських землях між двома світовими війнами, в часі нової економічної політики (Н ЕП) і розгрому кооперації в 30-іх роках у східній Україні, початки, розвиток і досягнення української кооперації у вільному світі, зокрема в Канаді, ЗСА, Австралії, Англії й Аргентині.

Упорядник книжки, аналізуючи історичний розвиток українських кооператив, показує якого економічного чуда Україна може досягти, відродивши всі роди української кооперації, яка включить до праці велику кількість людей, інтегрує Україну в світову економіку, створить довір'я між членами суспільства. Ця книжка є дуже актуальна й потрібна в Україні, де теперішнє покоління мало знає про існування, досягнення й важливу ролю українського кооперативного руху в минулому та можливості й потреби його розбудови під цю пору.

Книжка буде безплатно розповсюджена при допомозі Т-ва „Просвіта" для східніх областей — 2,500 примірників, через існуючі кредитові спілки — 3,000, академічні установи — 3,000, бібліотечні установи — 3,000, через „Маслосоюз", що відроджується в Стрию —1,000 і шляхом продажу через книжкову мережу за мінімальною ціною рівновартости не більш одного американського долара.

Покупці з діяспори можуть замовляти книжку в ціні 5 долярів під адресою: Кредитна Спілка „Вигода", 293500, Львівська обл., м. Стрий, вул. Народна 6, тел. (факс /03245) 5-10-86.

Українські...

(Закінчення зі стор. 1)

праці у фабриках одягу, які в більшості мають модерне вивінування і дешевих робітників та разом з американськими підприємцями, які доставляють матеріял та дістають готовий товар, надіється, що листопадове обмеження імпорту з України буде зревідоване. Американські підприємці, які розпочали цю форму торгівлі з Україною уважають це обмеження „безглуздним".